

آذربایجان

پنجشنبه ۳ بهمن ماه

ناشر افکار جمعیت آذربایجان

شماره ۲۴ سال ۱۳۲۰

روزنامه آذربایجان از طرف يك جمعیت و برای رساندن مرام و بجماعه آذربایجان منتشر میشود و رويه آن تشریح حال گذشته - تشخیص علل فاسد اجتماعی - پیدا کردن راه چاره عملی برای رفع آنها میباشد

ستار خان - باقر خان

آذربایجانی آزادیخواه است نه اغتشاش طلب

روز سه شنبه ۲۰/۱۰/۳۰ سنک هائی که با سم دونفر از آزادیخواهان بزرگ آذربایجان: ستار خان و باقر خان تهیه شده بود بتوسط اداره شهرداری در میدان باقرخان (میدان روبروی شهرداری) نصب شده و درین نزدیکی سایر سنک های خیابان نیز بهمین ترتیب عوض خواهد شد.

بنامسبت هیجدهمین سال وفات لنین

روز چهارشنبه اول بهمن ماه بنامسبت هیجدهمین سال وفات لنین مجلسی باشکوه از طرف قشون سرخ در صحنه شیر و خورشید تشکیل شده و از کلیه طبقات برای اشتراک در آن مجلس دعوت شده بود.

افکار این داهی بزرگوار نه تنها مردم روسیه را از جنگال بدبختی خلاص کرد بلکه میتوان گفت حقی بگردن کلیه افراد بشر گذاشته آنان را به نوع پرستی و سعادت سوق داد. ما نیز درود های بی پایان خود را بر آن مرد بزرگوار می فرستیم.

البته خوانندگان محترم میدانند که این فکر از منابع ناپاک دیکتاتوری و فاشیست تراوش مینماید، چه طرفداران فاشیست که در سرآنان هیتلر قرار دارد چنین عقیده مندند که نژاد آریا بر کلیه نژاد های دنیا تفوق داشته و آلمان که در سر آن نژادها قرار گرفته است باید بهمه آن ملل و نژادها حکومت نماید. در صورتیکه بطلان این عقیده واضح است و بشر از حیث حق حیات و سایر حقوق از هر نژاد و ملت باشد باهمدیگر برابر بوده هر کدام از ملل حق آزادی و حیات دارد. در خاتمه آقای نویسنده آن مقاله را مخاطب قرار داده میگوئیم که مسلک و روش ما طرفداری از آزادی و اصول دموکراسی است هر مامور، حکومت و پارلمانی را که اصول دموکراسی را محترم شمارد احترام نموده با مخالفین دموکراسی مخالفت کرده و در برانداختن آنان تا آخرین نفس خواهیم کوشید.

آذربایجانها نیز دلیل شرافت ملی و آزادیخواهی آنان است. ولی معلوم میشود بعقیده ایشان شرافت آنست که چون اهالی سایر نقاط تحمل مصائب کرده و هیچ نیکویند ما نیز باید زیر ظلم و تعدی سکوت اختیار کرده و حقوق حقه خود را مطالبه ننماییم!! همچنین نویسنده مزبور میگوید «آنان برای عقیده اند که آذربایجانها باید خود زمام امور خود را بدست گیرند مثلا استانداری را که تهرانی یا شیرازی باشد نپذیرند» بطور حتم مشارالیه نوشته های ما را درست نخوانده و بیا از روی غرض خواسته است خود را به نفهمی زده طور دیگر آنها را تعبیر نماید. چه ما عقیده مندیم که عمال دولتی دست نشانندگان ملت بوده و برای دفاع از حقوق و منافع آنان تعیین میگردند. بنا بر این مامورین دولتی باید موافق صرفه و صلاح افراد معین شده و برای اینکه باحتیاجات و زبان محلی آشنا شوند و بهتر بتوانند منافع اهالی را حفظ نمایند باید از طرف اهالی آن محل انتخاب گردیده و طرف و نوق آنان باشند. در اینصورت ممکن است یک نفر مامور شیرازی که در اثر درستکاری و خدمات صادقانه خود مورد اطمینان اهالی آذربایجان بوده و بر ریاست اداره انتخاب گردد و بیا برعکس یک نفر مامور آذربایجانی که برخلاف مصالح آذربایجان رفتار کند طرد گردد. بطور خلاصه عقیده ما این است که مامورین دولتی که در آذربایجان هستند اعم از شیرازی، خراسانی، کرمانی باید درستکار بوده و برای حفظ منافع آذربایجان بکوشند و خود را مامور تحمیلی و فعال مایشاه از طرف مرکز تصور نمایند. از طرف دیگر تصور میکنیم که مشارالیه معنی نژاد و ملیت را خوب درک ننموده و مفهوم آندو کلمه را بهمدیگر مخلوط کرده است چه در صورتیکه نظریه او را قبول کنیم باید تمام افراد نژاد آریا بزبان فارسی و یا مثلاً آلمانی حرف زده و همه آنان تحت یک حکومت درآیند!

بزبان مادری را برای ما ممنوع کرده بودند؟ آیا این نبود که محصول و نتیجه زحمات ما را از دست ما گرفته و در عوض جوهای گرگان و تفاله های کارخانه آب جوسازی را بسا می خوراندند که در نتیجه هر روزده ها و صدها جوانان آذربایجانی اسهال خونی گرفته و قربانی اغراض ناپاک آنان میگرددند؟ آیا این نبود که بناوین مختلفه و بزور سر نیزه عایدات و دارائی ما را از ما گرفته عوض اینکه لااقل این جوه را برای عمران و آبادی آذربایجان مصرف نمایند برای ساختن قصرهای سلطنتی و دولتی در تهران و بیا اسفالت نمودن شوسه های مازندران خرج میگردند؟ ما از مشارالیه می پرسیم که آیا اگر عمال فعلی نیز همان رویه عمال سابق را تعقیب نمایند اعمال آنان ظلم و ستم نیست؟ آیا ما غیر از این میگوئیم که باید بزبان مادری خود گفته و بنویسیم، آذوقه و محصول خود را در سرزمین خود مصرف نموده، عایدات خود را برای عمران و آبادی آذربایجان خرج نماییم؟ در اینصورت باتصدیق اینکه کارهای عمال سابق ظلم و ستم بوده است مقصود ما نیز رفع ظلم و مطالبه حقوق حقه خودمان است نه تولید اغتشاش و غائله. نویسنده مزبور در جای دیگری میگوید «عموم ملت از رشتی، کرمانی، خراسانی و خوزستانی در تحمل این بیداد گریها سهیم بوده اند... مردمان آذربایجان چون اشخاص غیرتی و تند هستند بیدرنک پس از وقایع شهر یوربه جنب و جوش آمده داد و فریاد برآوردند و حتی عده ای از آنان بواسطه کم ظرفیتی و دلسوختگی از حرفهای دم زده و میزنند که راستی از یک ایرانی و مسلمان با شرف خیلی خیلی بعید است» تصور میکنیم که مشارالیه معنی شرافت را تا حال نفهمیده است چه شرافت آن است که هر شخص و یا ملتی هیچوقت زیر بار ظلم و تعدی نرفته و از آزادی و حقوق حقه خود دفاع نماید. البته این جنبش

مرام و مقصود جمعیت و روزنامه آذربایجان چنانکه کرات گفته شده است دفاع از حقوق حقه آذربایجان بوده تا حال سعی نموده است که با گفته ها و نوشته های خود نام آزادیخواهان و تاریخ مردم این سرزمین را زنده کند و مردم آذربایجان بفهماند که این سرزمین دارای زبان، ادبیات و گذشته خیلی بزرگی بوده و تا حال در اثر فشار و ظلم پاره مغرضین و خائنین در بوته فراموشی مانده است.

پاره از همان اشخاص مغرض و خائنین دوره سابق که ما میدانیم آنان سابقا تا چه حد در تحقیر زبان، ملیت و ادبیات آذربایجان کوشیده آذربایجانیان رامشتی گوسفند و بیا جماعتی در طراز ملت «حبشه یا زنگبار» تصور میکردند هیچوقت نمی توانند بخود هموار نمایند که زبان، ادبیات و عظمت تاریخی آذربایجان را شنیده و بیا بخوانند. مسلم است که هر وقت نوشته های ما را می بینند هر کلمه آن مثل تیری بچشم آنان فرو میرود. این است که احساسات خائنانه و ناپاک خود را بر زده هر آن بناوینی شراب پاشی نموده تهمت هائی بسا میزنند و صفحات روزنامه هارا پرمی کنند!

نمونه این نوشته ها مقاله ایست که تحت عنوان «غائله آذربایجان» در شماره ۴۸۰۱ روزنامه کوشش با مضای حسین رازانی!! نوشته شده است. جای بسی تعجب است که نویسنده مزبور مطالبه حقوق را غائله و اغتشاش نام نهاده و میگوید «آذربایجانها از ظلم و ستم عمال دولت سابق رنجها و خسارتها متحمل گردیده اند، نارضایتی خود را به صورت مخالفت با دولت مرکزی درآورده اوضاع آن سامان را مختل و منقوش کرده اند» ما از او سؤال می کنیم آیا ظلم و ستم عمال دولت سابق چه بوده و از چه جهت آذربایجانها رنجها و خسارتها متحمل گردیده اند؟ آیا ظلم و ستم آنان این نبود که حرف زدن و نوشتن

آذربایجان آدین دوغولوشی

- ۲ -

قدیم آذربایجان مدنی تاریخی ایندیبه قدر آز تدقیق ایدیلمشدر . بونلا بیله الله اولان معلوماتلاردان آنلاشلدیغنا گوره میلاد دان تا سکیز عصر اول ده آذربایجاندا قدیم ملت لرین دقتنی جلب ایدن یوکسک مدنیت یوردلاری ، ایری شهر لر ، قسرلر ومدنی حیات وار ایدی . میلاد دان قاباق خزر دریاسنن غرب ساحلرینده بیر خلق یاشایردی که بونا قدیم یونانلیلار قاسپی خلق دیردیلر . قاسپی خلقن یاشادیقی نولکه قاسپینا آدلانردی . بو آد صورنالار آرادن سلنمیش و یالنز دریاین آدی اولراق قالمشدی . قدیم مؤفلرنن یازیلارندا شمالی آذر-بایجان آرتق آلبانیا یا آلبانیا آدیله یاد ایدیلیمکه ایدی .

آذربایجان آدی بعضی تدقیق لره گوره اسکندر مقدونی شرقی فتح ایتدیکن صورنا میدانا چخمشدر . آثرویات آدی بیرسر کرده ، اسکندر نولکو کین صورنا آذربایجانی نوز اختیارندا ساخلامش و اونون اداره ایتدیکی بر لره یونانلار « آثرویات مادی » (آثرویات میدیاسی) آدینی ویرمشدیلر . صورنالار بو آد « آثرو پاتنا » شکلنده ایشلدیلیمکه باشلامشدی بقیه سی وار

وارد اولان مکتوب

تقریباً اوج آی دور که شهر بور حادثه سی باعث اولوبدر که اداره اقتصاد و شهرداری چوخ زحمتلریله مشغول دولار شهرین آرامشلقنا . شرکت برنج اوغولاری قشداق استفاده ایدوب نمودوموش و بیت ییمیش و چوریمش دوگی لری که بیچاره کاسب و قهرار تاپا ییلمیرلر که مریض لرینه غذا ایلسون . بوندان اوتری که ۸۰ شاهی هر کیلو دا یوخاوی ساتیلار عجالتا هر کیلو ۳۳۰ قران اون شاهی اولوب لاپ وسط رقمی تمام بیچاره ققیرلر ناچار بر بالاسی مریض اولاندا کرک آسون و آفالرون کیسه سی آرتوخ دولسون . بو ظلمه باعث اولانلار عبارتدور آقای صرافدان شرکتون باش مقنشی و بیرده انبار-داری دور که البر اولوب فرصت تاپوب تمام خراب ایلدوقی دوگی لری بیچاره کاسب و علاجسیز ملته دیدیرلر بیز اداره بهداری دن سؤال ایدروخ که بو جور کثیف دوگی لر انسانی نیچه جوره مرضه دچار ایدر بس نیه اصلاحنه اقدام ایتیمور سوز نظره گلن بو انبار داری اولار تعیین ایدوب که بلکه بو چوریموش دوگی لرین کاسبلری بوتون اولدوروب خلاص ایتسونلر ج. د. ی

اعتذار

با قلبی پر از حق شناسی تشکرت خودرا حضور نوات محترم و آقایان معظم که در مصیبت وارده سرافراز فرموده بودند تقدیم و چه نچه بر اثر تاثر و تالم تاخیر در شرفایی شود پوزش می طلبم

تقی نویانی

تکفروشی

روزنامه آذربایجان در همه جا ۵۰ دینار است .

اردیلدن کلن مکتوب

آذربایجانین آنا دیلی یارادیلمالی دور

محترم آذربایجان روزنامه سینین مدیری ، سیزون ملی ذیل اوغروندا درج ایتدیگیز بیوک سیاسی اهمیته مالک اولان مقاله لر یز بیزده حدیندن آرتق سه وینج او یاتمشدور . بیز اوز آنا دیلمیزین دیرلمه سینه نیجه ده سوینمه یک ؛ آذربایجان خلقینین بیوک اکثریتی ، دیلسیزلیک اوزهرینده اولکه نین سیاسی واقتصادی ایشلرینده اشتراک ایتمکدن محروم قالمشدور . آنا دیلین اولما سندن بیز آذر-بایجان جوانلاری معاصر علم ومدنیتی بسلمه کده بیوک جتینلیک لره دوچار اولوروق و چوق وقتده اصلا موافق اولایلمیریک . مکتب یاشلی اوشاق لار تحصیلدن محروم اولور لار .

مخصوصاً بیسواد کنیش خلق کتله سی داخلی و خارجی سیاستدن همیشه بیخبر قالیلار ، چونکه اونلار اوخونان روز نامه ، کتاب وعموما

محترم آذربایجان روز نامه

سنون مد پیرینه

خواهش ایدیرم منیم بوسوز- لریمی روزنامه نزه درج ایده سیز: ۱۲۹۷ منجی ایلده قیش موسمی ایدی ممقات کد خدا سنین پکاری غلام دیناز اوغلی بر امنیه ایله گلیم منی دو توب کد خدانین ایوینه آبار دیلار . اوردا بر نفر جعفر خان نامنده امنیه سر جوخه سی اوتور موشدی و بر کاغذ چخاردیب دیدی که بزم مقتشمز صادق سیاری نزه راپورت ویریب که سن علی اصغر شیخ مهدی اوغلی ممقان قهوه لرینده و باشقا بر لرده خلقی بولشویک مر امنیه دعوت ایدیر سن دیدیم آی آقا من کاسب و ساده بیر اکینجی یم منیم هیچ بیر کتسیله ایشیم بوخدور . دیدی بوش و جفنک دانشما بیزه ویریلن معلومات بالان دگیل منی حبس ایدیب آپارماق ایستینده لر دن آلا ؟

مطبوعاتی دوشونه ییلمیرلر . بیله - لیگله آذربایجان خلقی تام حقوق مالک دکلدور . بیزه اوزدوغما دیلمیزی قیغن ایدیرلر . دیلی قذغ ایتمک حقوقی قذغ ایتمکدور . بیز بون اهنده اروق سیزون ملی ذیل اوغروندا باشلا دیقوز مبارزه گون به گون کنیش-له نهره ک بو یولدا بیوک آد دیملار آتا جاقسیر . محترم (آذربایجان) روزنامه سینین سه ویملی مدیری ، آذربایجان گنج لرینن مقدراتی سیزون صکی ملیتی اوغروندا فداکار و قاباقچیل کیسه لرون اینده دور . اوزون ایللر اوز که لرون تصیقی آلتندا اینله دیکدن صورنا آنا دیلی اوغروندا مبارزه آپارماغین ان گوزل و مناسب وقتی تیشمشدر . بو یولدا سیز تک دگلسیز باشقاسینا یالتاقا نمایان بتونر . جسور آذربایجان خلقی سیز یلن دور . محمد اوغلی

آر اودیم و ایکی بالاخا اوشا قلا ریم سر جوخه نین آیاقلارینا دوشندیلر که اماندور رحم ایت بزم پرستاریمزی آپارما ناخوشدور ، یولدا نوله ر مختصر مشهدی میرزا علی قرانی مشهدی غلام فرجی و سیفعلی ابراهیم اوغلی ممقانی لرین یاننده کد خدانین انوینده اللی تومات سر جوخه نین نوزینه بش تومان یاننده کی امنیه یه و بش توماندا کد خدانین اوغلینه و ب توماندا کد خدانین مامور لارینه ویردیم سر جوخه مندن ال چکدی ایندی بلیم من بدبخت بیچاره اکینجی نین هانسی عدلیه ، هانسی وزیر و یا شاه دردینه يتوشه جک و یا اینکه بزم دشمن لریمزی محاکمه چکه جک و بیزه يتشن ضرر لری خبران ایده . جک . آیاکوره سن وطنیمزده بر نفر اهل وجدان تاپیلا جاق که بزم دادیمزه يتوب بزم قضا صمیزی ظالم لر دن آلا ؟ علی اصغر

منیم نیتیم

ممکن دگی بیر کمسنه ده منده کی نیت
عالمده بو نیت دی ایدن جانمی راحت
ملت قریلوب قانه باتا غم یمرم من
دش یاغسا بو خلقون باشنا اوف. دیمرم من

شقلتی گلن دمده دایانموب کیدرم من
جان یاخشیدی مال خوشدی نه غیرت نه شرافت
ممکن دگی بر کمسنه ده منده کی نیت
عالمده بو نیتدی ایدن جانمی راحت
میهن ندی باشدان دیبه ویران اولور اولسون
ایولر یخلوب جملی سی تالان اولور اولسون

ملت هامیسی قانه غلطان اولور اولسون
بسدور بیر اوزوم بیر خانم قالسا سلامت
ممکن دگی بیر کمسنه ده منده کی نیت
عالمده بو نیتدی ایدن جانمی راحت
خلقین یاریسی اوج گونله آج قالی نیلوم
آفاقه غم آه دلی اود سالی نیلوم

قوی محو اولا کاسبلاری یا خمالی نیلوم
بوشلندی بو انصاف و بو رحم و دیانت
ممکن دگی بیر کمسنه ده منده کی نیت
عالمده بو نیتدی ایدن جانمی راحت
هم منزلمیز خوشدی مقابلدی قصوره

وافور له افیون مزه سی گلسه حضوره
خوشدور دیرم عالم معناده بو عادت
ممکن دگی بر کمسنه ده منده کی نیت
عالمده بو نیت دی ایدن جانمی راحت
بو خسول گرك عالمده اولا درده گرفتار
ناچار قالب دردینی ایدسون منه اظهار

هر برده اونی گورسم ایدم طمن ملامت
ممکن دگی بر کمسنه ده منده کی نیت
عالمده بو نیت دی ایدن جانمی راحت
اوز ویرسن اگر بونلارا دنیانی قاتاللا
هامی بر اولوب ظلم و ستم داشین آتال لا

اشرافی دوتوب غول یرینه خلقه ساتال لا
قویمازلاقلا بیزده بو املاکک و بو ثروت
ممکن دگی بر کمسنه ده منده کی نیت
عالمده بو نیت دی ایدن جانمی راحت
لازمندی بولار بیسر و سامان اولا دائم
فعله دیلن شخص پریشان اولا دائم

آج لوت اوشاقی دیده سی گریان اولا دائم
ایتم کاسبا ذره جه دنیاده حمایت ...
ممکن دگی بر کمسنه ده منده کی نیت
عالمده بو نیت دی ایدن جانمی راحت (قلندر)

سلیمان حکمت

دیله دوشدوم!

اول گون که دوغولدوم آنادان نحس ایله دوشدوم
دنیا دینیلن غم دولو بر منزله دوشدوم ..
دریاده گمیم دگدی داشا سیندی ، داغیلدی
اوزدوم ینی دن دوغما گوزل ساحله دوشدوم
اوچدوم قنادیم بر کیدی ، بر قوش کیمی گوکده
آزاد لیتی بایراق ایدن آزاد نیله دوشدوم
قالقدیم گوکه قار تال کیمی شاهین کیمی بر دن
بر آوچی نشان آلدی سینم دن گوله دوشدوم
بر گوزلری آهویسه ویرلیدیم گجه گوندوز
لیلا دیه مجنون کیمی چولدن چوله دوشدوم
« حکمت » وطنم قلییمی سوگیله یوغوردی
نیلر منه احسن دیدی ، دیلدن دیله دوشدوم

یازان: حسین داد پرور

قوانینه تجدید نظر ایتمک لازم در

قباقی آیینمیشدور . طبی پروپاگانده
لار ، کتابلار ، سینمالار گری کبی
یوخدور .

عمران و آبادلیق قانونی بوتنه
تعویقده قالمیشدور : گوزل آذربایجان ،
بو هامی طبیعی مزایاسیله آبادلیق
و اصلاحات نعمتیندن محروم قالمشدر
و دیگر چوخ برلرده آباد لیق عمله
گلمه میشدور!

کشاورزی (فلاحت) : کندلرده
فلاحت مدرسه لری یوخدور و کند
لیلر جدید اصولیله ایشله میر لر . او
بودجه دن که بورادا خرج اولونور
لازمی کبی استفاده اولونور!

الحاصل بیزیم عزیز وطنمز بو
گون مین لرجه اصلا حاته احتیاجی
واردور و هر وجدان صاحبی دیل و
قلم آزادلیقندان گرك استفاده ایدوب
و اوز بلد یکلرینی یازسون و چون
تمام ، یازیچیلار صاف قلبله اوز وطنته
خدمت ایچون مقاله یازیر ، گر کمز
تازه مودایا تبعیت ایدوب امضاسینی
(م.د یا.ب) قویا گرچه سوزون تاثیر
اوزونده دور ، بونونان بیله امضا صاحبی
تانماق دالازم دور .

« فرهنگستان » : بومؤسسسه گر کدر
سوزلری آسانلادوب و بین المللی -
لش دیرسین مثلا دنیان هر بر یرنده
تلگراف و فیلم و آیروبلان و کاراژ و
بو کبی کلمه لر معروف و مشهور دور
و اگر بیزلرده بولارا احیاناً براوز که
سوز دیلیسه گر کدور اونی عوض ایدک
نه اینکه بولارا تازادان بیر اوز که آد
قویاق که اونا چه تین لش دیر مک دی مکنده .
هایله معارفون (پرورش افکار)
کنفرانس لاری دا چوخی منفعت سیز
و وقت ضایع ایلمک دیمکدور .

ازدواج قانونندا : قیز و اوغلان
سنینی رعایت ایتمک و فضولی عقد
لری اورتادان گوتورمک مدنیتیه یا خنلا -
شماق دور . لاکن طلاق قسمتندده
هر اختیاری کشی یه ویرمک آروادلارا
ظلم ایتمکدور .

بهداری « صحیه » : بوباره ده لازمی
کبی وطنمزده قدم لر گوتورولمیوب
هر ایل مین لرجه کندلرده معصوم
اوشاقلار بو یولون قربانی اولموشلار ،
شهر لرده ایسه مقاربتی و مسری امراضین

آگهی

برای بهبودی از بیماریهای : جراحی - زنانه - آمیزشی (مقاربتی) .
به دکتر مجیر مولوی (روبروی شهرداری) مراجعه فرمائید .

میمن ندے باشندک دینہ ویران اولور اولسون
 ایولر یخیلوب جله سی تالان اولور اولسون

کتیوغرافی (اطلاعات)

آ
 جی
 تاپ
 روا
 لک
 دوز
 طبع
 نا
 بوق
 زمین
 آیا
 چه کند
 ی او
 یله و
 وب و
 رتبله
 اج آدا